

עברית: הבנה, הבעה ולשון

לבתי ספר ערביים

שאלון 14271

הוראות

א. משך הבחינה: **שעה וחצי**.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון – הבנת הנקרא	– 60 נקודות
פרק שני – סיכום בורר	– 25 נקודות
פרק שלישי – ידע לשון	– 15 נקודות
סך הכול	– 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות:

- יש לענות על כל השאלות **בגוף השאלון**, לפי ההוראות.
- יש לשים לב לכתב, לכתיב, לפיסוק ולכללי הדקדוק.

שימו לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן **באופן אישי**.

בהצלחה!

רואידה אלצאנע

פרק ראשון – הבנת הנקרא (60 נקודות)

קראו את המאמר שלפניכם, וענו על השאלות שאחריו על פי ההוראות.

גרפיטי יכול להפוך רחוב מוזנח למוזיאון פתוח

מאת אריאל הורוביץ

פסקה א גרפיטי הוא ציור או כל דבר כתוב על קירות ומבנים במרחב הציבורי, ומטרתו לעיתים להעביר מסר או להביע דעה בנושאים שונים. תופעה זו קיימת כבר מאות שנים. הגרפיטי יכול להיות קשקוש על קירות ומבנים ברחוב, אך גם יצירת אומנות וציורי קיר ברמה הגבוהה ביותר.

פסקה ב אי אפשר לצייר מה שרוצים בכל מקום בלי לקבל אישור לכך מן העירייה או מן הרשות המקומית, כי זו עבירה החוק, לכן אומני הגרפיטי כותבים ומציירים בעיקר על קירות של מבנים שכבר לא גרים בהם, ברחובות צדדיים ובאזורים שמיועדים להריסה. האומנים מציירים אף על פי שהם יודעים שהציורים האלה יכולים להימחק כשירדו גשמים בימי החורף או אם יחליטו לצבוע את קירות הבניין או להרוס אותו.

פסקה ג אנשים אלה רואים ביצירות שלהם אמצעי לבטא את הרגשות, את הכאב ואת התסכול שלהם ולהביע מחאה אישית או מחאה ציבורית. נוסף על כך, ציורי קיר מעירים את הקיר הציבורי לחיים, מקשטים את הרחובות האפורים והמוזנחים ומאפשרים הצצה צבעונית ומרגשת לתוך עולמו הפרטי של האומן. חשוב לציין שגרפיטי ואומנות רחוב יכולים גם לגשר על פערים של שפה ותרבות, לכן הם יכולים לשמש אמצעי לשינוי חברתי.

פסקה ד בשנים האחרונות העיריות והרשויות המקומיות בישראל מקבלות בהבנה גדולה יותר את הגרפיטי. עיריות רבות מאפשרות לאומנים לצייר על קירות ומבנים באזורים מסוימים, וכך הן מספקות להם דרך חוקית להתבטא. נציגי הרשויות המקומיות מוחקים פחות ופחות ציורי קיר ויצירות גרפיטי שלא קיבלו אישור. הם מבינים כי אומנות הרחוב נותנת לעיר תדמית צעירה, ובכך היא מושכת תיירות מקומית ותיירות בין-לאומית.

פסקה ה עמי ורוד, עורך דין במקצועו וצלם חובב של אומנות רחוב, אומר: אני לא בעד פגיעה במבנים ציבוריים, אני לא בעד קשקוש חסר משמעות ברחובות, אבל במקומות ציבוריים יש מקום גם לצבע ולאומנות לא מקובלת. גרפיטי וציורי רחוב יכולים להפוך את הרחובות לסוג של מוזיאון לכלל הציבור בלי תשלום. הם הופכים מבנים אפורים לצבעוניים ומוסיפים למקום יופי ועניין. יש אזורים רבים שבהם הציורים הם תענוג לעיניים. אז למה לא?"

שימו לב: השאלות מתחילות בעמוד הבא.

ענו על השאלות בגוף השאלון, לפי ההוראות.

השאלות

ענו על כל השאלות 1–8 (מספר הנקודות לכל שאלה רשום בסופה).

1. על פי פסקה ב, מדוע אומני הגרפיטי לא מציירים על קירות ומבנים ברחובות מרכזיים?
(7 נקודות)

2. בפסקה ג כתוב: "להביע מחאה אישית או מחאה ציבורית".
מבין תיאורי המקרים שלפניכם הקיפו את המקרה שמתוארת בו מחאה. (7 נקודות)

- פתיחה של חוג גרפיטי לנוער
- תערוכה של ציורי רחוב במוזאון
- הפגנה של אומנים
- כתיבה של מכתבי תודה
- חלוקה של פרסים על יצירות

3. על פי פסקה ג, מדוע גרפיטי ואומנות רחוב יכולים לגשר על פערים של שפה ותרבות?
הקיפו את התשובה הנכונה. (7 נקודות)

- אומני רחוב וציירי גרפיטי מתרבויות שונות מדברים בשפות שונות.
- אומנות הרחוב והגרפיטי מעבירים מסרים ורגשות גם בלי צורך במילים.
- אומנים וציירים מציירים על קירות במרכזי הערים בכל העולם.
- אומנות הרחוב וגרפיטי נוצרים בעיקר בלילות ובסתר.

4. לפניכם קטע קצר, ובו מידע שאינו במאמר. קראו אותו, וענו על השאלה שאחריו. (9 נקודות)

חובבי אומנות ונציגי האומנים טענו שהגרפיטי על קירות הבניין הוא יצירת אומנות בדיוק כמו כל יצירה במוזיאון, ופגיעה ביצירות אלו היא פגיעה בכבוד של היוצרים ובשם הטוב שלהם בעולם האומנות.

- א. מהי הטענה המוצגת בקע שלפניך?

- ב. מה טוענים חובבי האומנות על פי קטע קצר ?

- ג. האם אתה מסכים עם הדעה שגרפיטי הוא יצירת אומנות ככל יצירה אחרת? נמק את תשובתך.

5. על פי פסקה ד, השלימו במשפטים שלפניכם את המילים החסרות. (7 נקודות)

בשנים האחרונות, העיריות והרשויות המקומיות בישראל מקבלות את ה_____ בהבנה גדולה יותר, ומאפשרות לאומנים לצייר על _____ באזורים מסוימים, ובכך מספקות להם דרך _____ להתבטא.

6. בפסקה ה נכתב "הם הופכים מבנים אפורים לצבעוניים ומוסיפים למקום יופי ועניין.

יש אזורים רבים שבהם הציורים הם תענוג לעיניים. אז למה לא?"

ענו על שני הסעיפים א–ב. (10 נקודות)

- א. לדעתכם, למי פונה עמי ורוד בשאלתו שבסוף המאמר: "אז למה לא?"

- ב. נמקו את התשובה שכתבתם בסעיף א.

7. בשנים האחרונות העיריות והרשויות המקומיות בישראל שינו את היחס שלהן כלפי הגרפיטי .

על פי המאמר, מה יכולות להיות הסיבות לכך: כתבו שתי סיבות. (6 נקודות)

_____ (1)

_____ (2)

8. על פי פסקה ד, כתבו שתי דוגמאות מן המאמר לפעולות של הרשויות שמבטאות את השינוי ביחס שלהן כלפי הגרפיטי. (8 נקודות)

_____ (1)

_____ (2)

ענו על שאלה 9.

9. סיכום בורר

לפניכם קטע. קראו אותו, וענו על מטלת הכתיבה שאחריו.

מי ישמור על הגרפיטי"

מאת נורית אשר פניג

במרכז אזור תעשייה בניו יורק עמד בניין ישן ומוזנח. אט־אט החלו אומני רחוב שונים מכל כל קירות הבניין - החיצוניים והפנימיים. על במשך השנים הבניין, רחבי העולם לצייר יצירות גרפיטי בו יותר מ־350 יצירות אומנות צבעוניות ויפות, נעשה למרכז עלייה לרגל של מבקרים רבים שהיו בעלי הבניין, באישור ותיירים, ואפילו בתי ספר ערכו טיולים מאורגנים למקום. בשנת 2013 החליטו בעלי הבניין, בעיריית ניו יורק, להרוס את הבניין. החלטה זו העלתה את השאלות מה יקרה לכל יצירות האומנות, והאם יש לאומני הרחוב זכויות. בעקבות ההחלטה להרוס את הבניין פרץ מאבק ציבורי, והתקיים דיון בשאלה מהו המעמד החוקי שצריך להיות לגרפיטי ולציורי הקיר. התומכים בהריסת הבניין טענו כי האומן שיוצר את כן הגרפיטי עושה זאת לרוב ללא רשות, באופן לא מוסדר, ולכן החוק לא יכול להגן עליו. כמו היוצרים של הגרפיטי יודעים שמדובר באומנות זמנית.

כתבו סיכום בהיקף של 3–5 שורות. בסיכומכם הציגו מהו הוויכוח הציבורי שהתעורר בעקבות ההחלטה להרוס את הבניין בניו יורק, ומה הן הטענות של שני הצדדים?

את הסיכום כתבו בעמוד הבא.

תוכלו להשתמש בעמודים שבסוף שאלון זה (עמודים 13–14) לטיוטה לסיכומכם.

פרק שלישי – ידע לשון (15 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות: על שאלה 10 (הפועל, השם ומילות היחס)
או על שאלה 11 (תחביר, שחבור ותקינות)

הפועל (6 נקודות)

לפניכם משפט, ובו פועל מודגש. ענו על שני הסעיפים שאחריו.

א. אומני הגרפיטי כותבים ומציירים בעיקר על קירות של מבנים, שְׁמִיעָדִים להריסה.

(1) השורש של הפועל שְׁמִיעָדִים הוא _____ .

(2) הבניין של הפועל שְׁמִיעָדִים הוא _____ .

(3) כתבו פועל אחר מאותו השורש בבניין פועל, על פי המשפט שלפניכם.

הפרויקט החדש של העירייה _____ לאומני רחוב מפורסמים.

ב. השם (6 נקודות)

לפניכם שלושה משפטים, ובכל אחד מהם יש שם עצם מודגש. ענו על שלושת הסעיפים

(1 – 3) שאחריהם.

- אומני רחוב הרגישו בביטחון אחרי אישור העירייה.

- הבטיחות האישית לאומני הרחוב הוא בעדיפות ראשונה לעירייה.

- החבטות בלבם של אומני הרחוב לא נבעו ממכות פיזיות, אלא מרגשות מאכזבות

להחלטת העירייה.

(1) הקיפו את שם העצם יוצא הדופן מבחינת השורש _____ .

(2) השורש של שם העצם יוצא הדופן הוא _____ .

(3) השורש המשותף לשני שמות העצם האחרים הוא _____ .

ג. מילות יחס (3 נקודות)

לפניכם שני משפטים, ובכל אחד מהם חסרה מילת יחס. השלימו את מילת היחס החסרה

בכל משפט.

(1) התיירים הקשיבו להסברים _____ ציורי הגרפיטי בתל אביב

(2) העירייה הכינה _____ המבנים המיוחדים לציורי גרפיטי.

11. א. לפניכם שלושה משפטים. כתבו ליד כל משפט את סוגו התחבירי : פשוט, מורכב, מאוחה (מחובר). (6 נקודות)

1. רוב **האומנים** חותמים על היצירות שלהם בכינוי שהם המציאו לעצמם

_____.

2. אומני **הגרפיטי** הם מתרבויות שונות והמשותף לכולם הוא לבטא את **עצמם**.

3. העיריות והרשויות המקומיות בישראל **מקבלות** בהבנה גדולה יותר את הגרפיטי.

_____.

ב. במשפטים שבסעיף א מסומנות ארבע מילים. ציינו את **תפקידן התחבירי של שלוש** מהן. (3 נקודות)

את התפקיד התחבירי של כל אחת מן המילים המסומנות בקו בחרו מן הרשימה שלפניכם :

נושא, נושא, לוואי, מושא, תיאור

– האומנים : _____

– הגרפיטי : _____

– עצמם : _____

– מקבלות : _____

ג. לפניכם משפט במבנה פעיל. כתבו את המשפט מחדש : הפכו אותו למשפט במבנה סביל. (2 נקודות)

מנהלת בית הספר החליטה לקיים פעילות חינוכית בנושא אומנות רחוב .

ד. לפניכם שני משפטים שחסרה בכל אחד מהם מילת קישור. השלימו את מילות הקישור החסרות מן הרשימה שלפניכם :

אבל, מפני ש, כדי, למרות, לכן, כדי ש, כאשר

1. התלמידים עייפים מאוד _____ הם היו בטיוול שנתי במשך שלושה ימים.

2. כל ציור על קיר הציבורי שלא קיבל אישור נחשב לעבירה _____ העירייה מוחקת אותם.

ה. לפניכם שני משפטים. בכל משפט יש מילים מודגשות, אך רק אחת מהן נכונה. הקיפו בכל משפט את האפשרות הנכונה. (2 נקודות)

1. **הרשויות המקומיות מארגנות/מארגנים פעילויות לנוער בחופש הגדול.**
2. **סגנונות שונים של אומנות הם/הן כלי תרבותי אשר מאפשר לקבוצות שונות לגבש את הזהות שלהם**